

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

La sfârșit de an școlar

(+). Peste așezămintele de carte și învățământ ale Blajului s'a instăpânit de câteva zile tăcerea. Tinerile odrasle, băieți și fete, adunați aici peste an din toate părțile țării să-și facă ucenicia slovei, și-au luat sborul spre căminurile părințești pentru bucuriile întremătoare ale vacanței celei mari. Și gândul nostru îi înțovărășește cu drag, dorindu-le din inimă: petrecere bună, și la revedere cu bine și sănătate!

Totodată însă și o dungă de umbră se așterne peste bucuria noastră, acum de sfârșit de an. Fetei-îogofetii buchilor s'au dus la vetrele părințești. Dar cu câtă, și mai cu seamă: cu ce fel de înodătură? Noi i-am urmărit și peste an. Și multe ne-au dat de gândit. Sărbători și para-sărbători (nu ne gândim la cele bisericești, firește); premilitarie, străjerie și iarăși sărbători, și alte prijeluri de a face orice altceva decât carte. Pe deasupra și „reformele școlare“ ce se țin lanț și cari îți fac impresia că elevii sunt socotiți drept cobai de experiență — Când cântărești toate acestea și mai tai în socotință și împrejurarea că religiei i-se dă tot mai puțină atenție în învățământ și, în aceeși vreme, sunt tot mai îndrăzneți și mai fără lașcă la gură dascălii certați cu credința și cu imperatiile eticele categoric creștine, nu se poate să nu te ia groaza gândindu-te la ziua de mâine. Anumite indicii, din nefericire prea brutal de reale și prea dese, de barbarizare a tineretului școlar, nu lasă în privința aceasta nici o îndoielă. Nu-i neapărat de lipsă să fii prea mare psiholog, nici nu trebuie să petreci prea mult în mijlocul tineretului ca să te convingi că ni-se sălbătăcesc și băieții și fetele. Ohiar și supraveghiați dau dovadă de o deprimantă lipsă de delicatețe și între ei și în atingere cu alții, fie pe stradă, fie la intruniri de orice natură. — O seamă de strigături triviale aruncate de băieți fetelor și de fete băieților într-o serbare nocturnă, mai stăruie și acum în anumite urechi indignate de ce le-a fost dat să audă din guri de elevi și eleve...

Evident, stăm rău sub raportul rezistenței intelectuale-morale a generației ce se ridică. Și e primejdie să fie tot mai rău. La ce să te aștepti dela tineri a căror suprem deliciu intelectual e rubrica sporturilor din gazete și dela fete — băieții în vorbă, în maniere, în simțire, în gândire? Tocmai de aceea, părinții în primul rând, trebuie să fie hotărâți la curmarea răului.

Leac este și pentru asta: școala creștină. Pe care trebuie s'o ceară pe toată linia, tot mai stăruitor. Și până la realizarea acestui postulat să-și trimită copiii la școlile confesionale ce avem. E drept că programul școlar nu e nici aici altul ca în școlile celelalte. Totuși altul este spiritul stăpânitor în învățământ și asta înseamnă norm. Atât în ce privește băieții, cât și fetele. Și mai ales fetele. Un institut de fete condus de călugărițe, oricâte învînuri trase de păr li-s'ar aduce acestora, e incomparabil de preferat institutelor similare pe mână de madame ori made-moiselle cu intimități bine-cunoscute și elevelor. Ca de alte ceea să nu mai vorbim. — Că fetele nu le place să fie supraveghiate de cutare călugăriță la Blaj, și cu atât mai puțin la Cluj, e de înțeles. Cum iarăși e de înțeles să bage de vîna ba una, ba alta, în nădejdea „eliberării“. Dar tot așa de înțeles trebuie să fie și priceperea părinților, cari să știe prețui după cum merită anumite jelanii și incriminări. — Și credem că această pricepere se va vedea tot mai mult și mai grăitor.

Mai multă încredere!

Sistemul „denunțurilor“ periclitează colaborarea necesară dintre Stat și Biserică — Reflexii și concluzii pe marginea unui caz deosebit de interesant

(—). În anul din urmă, mai mulți preoți de-ai noștri au fost șicanați pentru predicile ținute în biserică. Autorități mai mari și mai mici, care n'au nimic cu biserica, i-au tras la răspundere pentru felul cum vestesc de pe amvon cuvântul lui Dumnezeu. Unii dintre ei au fost hărțuiți, cu plutonărească delicatețe, de către posturile de jandarmi; alții au ajuns la forurile administrative; și iarăși alții au fost târșiți pe la Parchetele Tribunalului și au trebuit să se justifice la bara justiției profane pentru împlinirea fundamentalei datorii a oficiului preoțesc.

Această exagerată grijă a unor nechiemați, de a ridica mereu nivelul propovăduirii în biserică românească unită cu Roma, ar putea fi înduioșetoare, ori ridicolă, dacă n'ar fi o manevră pe cât de rușinoasă pe atât de păgubitoare cum, din nenorocire, este în realitate. Căci, despre ce era vorba? În toate cazurile erau acuze pentru pretinse atacuri și insulte la adresa ortodoxiei dominante. Origina lor? Denunțuri. Simple denunțuri făcute de către te miri ce zăpăcit ori interesat, de cele mai multe ori dușman personal al preotului. Șoapta oricărui descreeat era luată în seamă de către autorități, dacă ea spunea ceva rău despre un „popă uniat“. — Se înțelege de sine că, în toate cazurile, nevinovăția acestora s'a dovedit fără greutate și fără apel. Au rămas însă cu săcălelile și molestările, destul de grave — unii din ei au fost ridicați de jandarmi noaptea, din mijlocul familiei încrămite de groază — pentru care nimeni nu s'a gândit să-le mai dea vreo reparație.

Am protestat, nu odată, împotriva acestor abuzuri de putere, care au neobrăzarea de a se țara până la treptele altarelor noastre, încercând să profaneze sanctuarele Domnului. Am arătat că ele nu folosesc ortodoxiei, pe care o discreditează și că slăbesc foarte mult autoritatea publică, rostul căreia ar fi să garanteze tuturor libertatea legală și în deosebi perfecta libertate religioasă pentru toate cultele recunoscute de lege. Prin pomenitele apucături, nedemne și necinstite, se adâncesc vrășmășile confesionale, spre marea pagubă a țării care are nevoie de pace și de colaborarea frățească a tuturor fiilor neamului. Chiar de aceea, am rugat totdeauna pe cărmuitorii țării să facă să înceteze uritul sistem al denunțurilor calomnioase și să pedepsească pe acei reprezentanți ai autorității publice, cari, dintr'un hiperzel rău înțeles, își îngăduie un amestec nedrept și nechiemat în viața bisericii noastre. Făceam această rugare către cei de sus în credința că suprema autoritate e cu totul străină de abu-

zurile izolate ale diferiților satrapi locali, cari nu-și cunosc lungul nasului și marginea atribuțiilor oficiale. Ne place să credem acest lucru mai ales despre actualul regim, care și-a propus ca întâle și supremă misiune pacificarea țării și strângerea într'un mănunchiu a tuturor energiilor naționale care trebuiesc puse la marea muncă de refacere și reconstrucție generală.

Iată însă un nou caz, care întrece în ciudățenie pe cele vechi, și pe care nu știm cum să-l înțelegem și să-l interpretăm. — Unul din Ordinariatele noastre a primit dela On. minister al Cultelor o adresă, în care se spune textual așa:

„Suntem informați că preotul gr. cat. X. din Y. a ținut în ziua de 3 Aprilie 1938 o predică la biserică, îndemnând pe credincioși să frecventeze mai des biserica și să citească numai ziarele primite din Blaj. Vă rugăm să binevoii a dispune să se cerceteze acest caz și să ni-se comunice rezultatul“.

Citim, recitim și nu pricepem. Ne place să credem că stăm în fața unei mistificări. Nu poate fi trimisă de către minister această adresă. Trebuie să fie apocrifă. Ori, dacă e cu adevărat dela minister, apoi trebuie să fi fost ticluită fără știrea celor răspunzători, de către vreun funcționarăș care-și permite din când în când și anumite ghidușii ne-la-locul lor. — Căci, dacă nu se adeverește această presupunere a noastră, atunci adresa ministerială nu poate avea decât un tâlc care ni-se pare de-a dreptul absurd.

Cum s'ar înfățișa, adică, în acest caz din urmă, situația? Simplu de tot. — Ministerul cultelor primește „informații“ despre ceea ce se predică în bisericile noastre. Dela cine? Dela cutare agent al ortodoxiei cuceritoare și neodihnite? Nu. Aci nu era vorba de ortodoxie. Nu s'a spus despre ea nici un cuvânt. Prin urmare, ministerul nu razimă numai pe zelul unor particulari. Iși are „informatorii“ săi, pe care îi trimite în bisericile noastre, ca „să ne prindă în cuvinte“. — Se poate închipui această aberație? Evident nu. Nici unui guvern românesc nu-l va putea trece vreodată prin minte năstrușnica idee de a spiona biserica lui Inochentie Micu. Ar fi degradant pentru el, nu pentru noi. Din parte-ne, ne-am bucura să participe autoritățile publice la toate slujbele noastre. Nu suntem o sectă cu învățături talmice. Învățătura noastră este cunoscută tuturor, prietini și dușmani deopotrivă. O cunosc povătuitorii ortodoxiei ca și noi; o cunosc și îndrumătorii țării. Se știe, mai departe, că propovăduirea cuvântului se face, la noi, cu rânduială și disciplină. În biserică se predică învățătura

cunoscută, oficială și nimic altceva. Ne-am bucura deci, repetăm, să asiste la serviciile noastre divine totdeauna reprezentanții autorităților. Dintr'asta numai câștiga am putea; și noi și ei. Dar să se furișeze autoritatea publică românească în bisericile noastre ca'n niște peșteri de tâlhari; să ne pândească vorba și să ne bănuiască gândurile — asta n'o putem înțelege și n'o putem admite cu nici un preț. S'ar ridica toată istoria românească a celor două veacuri din urmă și ar huidui cu revoltă și dispreț o procedură nedemnă ca aceasta. Căci, în ciuda oricăror scintile de ocazie și împotriva unor așa zisi „istorici“ de sminteală, Biserica unită a fost și rămâne leagănul conștiinței naționale românești. Și astăzi dragostea de neam și fără de pe amvoanele ei se vestește în forma cea mai curată și cea mai înaltă; în forma sublimă pe care acest sentiment firesc o capătă în legile lui Dumnezeu și în împărăția harului suprafiresc. — De aceea respingem cu scârbă și numai bănuiala că un guvern românesc, oricare ar fi el, s'ar putea gândi la o sponare a bisericii care a trezit la viață nația românească.

Suntem, prin urmare, absolut siguri, că nu acesta e cazul. Totuși, rămâne ceva ce nu se poate tăgădui: ministerul cultelor primește, indiferent dela cine, denunțuri neoficiale despre felul cum predică preoții noștri. Dacă ele vin dela indivizi infierbântați la cap, pe socoteală proprie, n'ar fi nimic de zis. Necazul este însă că ministerul dă curs acestor „informații“. Prin aceasta, incurajează sistemul detestabil al denunțurilor din care, precum văzurăm, nu poate rezulta nici un bine și nici un folos. — E cu puțință așa ceva? Hotărât, nu! De aceea credem, că este o încurcătură cu pomenita adresă ministerială care, dacă ar fi autentică, ar fi absurdă.

La aceeași concluzie duce și examinarea conținutului ei. Ce „acuză“ se ridică în ea împotriva preotului X? Că „îndeamnă pe credincioși să frecventeze mai des biserica și să citească numai ziarele primite dela Biaj“. Atât

și nimic mai mult. E pur și simplu ridicol. Că doar nu se va găsi preot atât de idiot, indiferent de ce confesiune ar fi, ca să-și îndemne credincioșii la contrariul: să nu cerceteze biserica și să citească gazetele dușmanilor bisericii sale! Și dacă s'ar găsi un astfel de exemplar, ar trebui dus cât mai repede la balamuc! — E cu puțință ca ministerul să se sesizeze de astfel de „acuze“, care în fond sunt laude la adresa preotului respectiv? De sigur, nu. (Afară de cazul că vrea să-l decoreze!).

Nu rămâne, prin urmare, nici o altă explicație, decât ipoteza noastră: e o încurcătură în legătură cu buclucașă adresă ministerială citată mai sus. Cu toată deferența, rugăm On. minister s'o descurce și să ia cuvenitele măsuri pentru ca așa ceva să nu se mai întâmple. Trebuie să se curme definitiv uritul sistem al denunțurilor. Raporturile dintre Stat și Bisericile naționale trebuie să fie străbătute de încredere și respect împrumutat. Fiecare pe a sa cale, și cu forțe unite, puterea religioasă și cea profană urmăresc același țel: mărirea lui Dumnezeu și a neamului românesc. Se cuvine deci să colaboreze în pace și iubire netulburată.

Noul regim al sectelor. Experiența a arătat că viața sectelor nu a fost, până acuma, reglementată destul de precis. Este împedecă acțiunea lor disolvantă a continuat, pe față ori în ascuns, devenind o adevărată calamitate națională. Guvernul a socotit deci că trebuie să intervină din nou. Ministerul cultelor a întocmit un nou regulament — publicat în „Mon. Of.“ din 14 Iunie, — care are dispoziții amănunțite și severe, pentru ca propaganda sectară să se stavilească și, mai ales, să nu mai fie periculoasă pentru stat și pentru bunele moravuri.

Pentru viitor sunt cu desăvârșire interzise următoarele secte: Asociațiunile mileniste (asociația internațională a studenților în Biblie; martorii lui Dumnezeu Iehova și sub orice altă denumire ar fi); Penticostalității, Tremurătorii, Biserica lui Dumnezeu apostolică, Pocăiții, Na-

zarinenii, Adventiștii, Reformiștii, Secerătorii, Hliștii, Inochentiștii și Stiliiștii. Casele lor de rugăciune vor fi închise. Nu vor mai putea face nici un fel de propagandă. — Sunt admise să funcționeze: baptiștii, adventiștii de ziua 7 și creștinii după evanghelle; însă numai organizați pe comunități și fără nici o dependență de vre-o organizație străină. Și acestea, în curs de 6 luni, trebuie să se pună în acord cu toate dispozițiile noului regulament, obținând reînnoirea autorizației de funcționare. Dispoziții amănunțite cuprinde regulamentul privitor la casele de rugăciuni, predicatori, autorizarea de a avea școli pentru pregătirea profesională a personalului religios, precum și privitor la administrarea averii.

Nouii asociații se vor putea înființa numai cu aprobarea ministerului, care se va da numai dacă are membri cel puțin 100 capi de familie cetățeni români, doctrină și ritual care să nu fie contrare intereselor Statului. Proselitismul este strict interzis.

Papa — capul văzut al Bisericii

Dela sf. Petre și până azi, Vlădicul Romei este acel om pe care Hristos l-a pus să-i fie locul pe pământ, în mijlocul nostru. Înălțându-se la cer, Mântuitorul trebuia să-și constituie un Vicar, despre care se poate spune, cu Apostolul neamurilor, conservând proporțiile și respectu cu-venit că este: capul corpului Bisericii; trebuie ca autoritatea lui Hristos să se transforme în zicând în el, ca Papa să fie: caput omnis principatus et potestatis.

Acest adevăr e cunoscut, dar cu câte desosebiri, în lumea creștină chiar. Văzând pe Papa omul nu se gândește îndeajuns la ceea ce e de fapt. E tocmai așa și aici ca în cazul respicției aerului sau la vederea lumii: câți se gândesc la compoziția lor, la necesitatea lor pentru v'ață, la rolul lor providențial? Papa e de la un alt Hristos; este, în aceste vremuri tulburate când Hristos este îndeosebi negat, falsificat

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Prusianismul la Viena

Asasinii, imenzii asasinii ai mucenicului modern al Austriei creștine și independente, Engelbert Dolfuss, au isbutit, lucru atât de ușor și mai ales atât de ușurel pentru ei, să asasineze și Austria. Ce marșuri, ce părăzi, ce sgomot, ce mal discursuri, umflăte de toate vanitățile prusianismului brutal și atâtea alte lucruri, ca să dovediască de fapt, că la toate silnicile abjecte, de cari e plină istoria prea puțin glorioasă a teutono-prusianismului, s'a mai adaugat încă una. Popoarele cari se sumeșesc și se bizuesc pe puterile lor deosebite, de rassă pur ariană — vorbă să fie — cari uită că mai e și Dumnezeu în cer — Înțelegeți stăpânitori ai neamurilor de pe pământ, că dela Domnul vă e dată stăpânirea și puterea dela cel prea înalt — ele, sau căpeteniile lor, ca alde Rosenberg cu aberațiile din al său „Mit al sec. XX“, ca și alde tovarășul Stalin, numai de asasinate se țin, asasinate de fapt sau asasinate morale.

Este această asasinare, — hai să-i adaugăm determinativul: politică, — a Austriei din Martie 1938. — Se putea să lipsiască Martie din post? — Un destin fatal al nației de sânge pur arian, care pe cât se îndulește cu sângele său, pur ca rassă allemandă, cu atât mai mult, face cele mai rău mirositoare impurități. Franțuzii le zic Nemților Allemanzi, adecă oameni de toate felurile și de fapt așa sunt Germanii:

o întreagă halima, un mixtum-compositum dela Francii lui Carol cel mare, care a înființat marca dela Răsărit, Oestermark, mai apoi devenită Oesterreich, până la Prusacii-Bo-rușii (Rușii boi) de sânge slavonesc, curcit poate.

Caracterul acesta de Alle-mann(d), s'ar putea zice alle-manie, tot felul de nebunii, face ca acest popor, poate după vrerea nepătrunsă a lui Dumnezeu, să nu albă instinctul firesc de a-se conduce și a se purta, de a se înfățișa și a lucra, așa cum trebuie. E cazul să amintim că un Împărat mare, acel vestit Carol Quintul, a cărui energie și bunăvoință, și mai ales bună credință, de a face ceva din misiunea încredințată lui de Pronia cerească, de a face să fie vecinică lumina întru a sa Împărăție și în vremea sa și în vremea urmașilor Săi, a fost împiedecat întru realizarea planurilor sale de nația germană. Trebuie acuma să menționăm că acel faimos dicton al lui Carol V: „In imperio meo non occidit sol“, o realitate incontestabilă geografico-politicește, voia să-l transforme într'o realitate creștină, să fie vecinică lumina, lumina Creștinismului, întru Împărăția sa, căci Domnul Hristos a venit în lume, lumina cea adevărată (sf. Ioan 1,9). Și împotriva acestui plan, de o măreție dumnezească, de a unifica, în cuget și simțiri, omenirea, nu s'a pus deacurmezișul nici Francisc I căruia Carol l-a venit de hac, fiindcă l-a dus, cât de mare Rege al renașterii a fost el, prizonier la Madrid; nici Soliman Magnificul, allatul lui Francisc; ci Allemandismul, Tanda-Mandismul teuteno-prusac prin întruparea lui Antichrist în Germania, ivirea lui Luther, cel mai bun și mai devotat

inger al lui Scaraoski și al Luceafărului căruia și pe această blestemată unealtă a fatunerecului și a focului iadului au luat-o în brațe nu norodul cel mult și nevinovat ci exclusiv Principii și marii electori ai Germaniei, iar marele elector de Brandenburg, origina actualei puteri totalitare rasiiale prin rapt și călcarea de jurământ, a ajuns unde a ajuns, sprijinindu-se pe Luther.

La 66 aceeași Prusie, răpită de raptul răpiti pe câmpurile dela Sadova coroana glorie creștină, calitatea de sfântul Împărat roman, tot Austriei, nesocotind, ca bunii Protestanți antitraditionaliști, temelul pus de Carol cel mare.

Îmbătută de gloria progresului și a îmbogățirii de după Sedan, în care catolicismul are partea leului, doctrina, disciplina și rostul lui civilizator nedesmințit părtaș, Prusianismul așa numita junker(ime) prusacă, comite crime abominabile a războiului dela 1914—1918, introduce Bolșevismul în Rusia prin vagon plin burlăc, ea, Germania care vorbește de cultura civilizată rasiială germană, mai ales prin lebrul manifest al celor 90 de savanți și intelectuali de rasă ai ei. S'ar părea un paradox susținerea că a adus sau a ajutat la desvătarea fericită, la îmbogățirea, la puterea mare a Germaniei, căci era în 1914 o mare putere, puternic organizată, tocmai catolicismul. De fapt așa este. Desvoltarea de după 1870 Germaniei, metodică, calculată, științifică, efectivă, se datorește politicii centrului catolic care a format leștul, chezașia de absolută stabilitate și siguranță a corabiei Allemandismului, prin

batjocorit, principalul martor al lui Hristos; ambasadorul său, păstrătorul învățăturii sale și a drepturilor sale suverane. În fața ereziilor și a blasfemiilor, el devine mai mult ca oricând o afirmație, o remușcare vie și continuă; pentru credincioși și pentru toți oamenii de bunăvoință el e marele argument, marea dovadă a lucrurilor nevăzute, e oglinda pământescă a paternității divine, ispravnicul infalibil al Spiritului.

Se cuvine, deci ca, alătura de sutele de milioane dreptcredincioase, și noi românii să ne gândim la sărbătoarea Vicarului lui Hristos, să ne apropiem cu inimile de inima Papii Pius XI, deoarece inima lui e inima lui Hristos. Inima Sfântului Părinte bate pentru noi, fiind și noi fiii săi. Sufletele tuturor oamenilor se bucură de grija sa părințească, fie că sunt credincioase, dar mai ales acelea cari s'au îndepărtat de grija inimii sale și zac în întunec și ură, fiind dușmani față de Hristos, față de Papa, urându-se unul pe altul.

Ce sfășietoare străngeri trebuie să aibă inima Sfântului Părinte Pius XI, dacă vom considera toate împrejurările vieții sale! Cât trebuie să sufere această inimă întâu pentru greutățile oficiului său, semănat cu spinii necredinței atâtor neamuri, neamuri cari au apostatat; apoi pentru boala trupeză nemiloasă împreună cu patriarhala vârstă de 82 ani!

E adevărat că în Papa se unesc toate, toate nădejdele pentru pacea omenirii întregi, fără deosebire de rasă și națiune. Azi, când bătrâna Europă se clatină pe fundamentele sale carlate de necredință, către colina Vaticanului se întorc ochii înspăimântați ai tuturor. Mai mult ca oricând, neamurile toate își îndreaptă privirea spre acel Profet, un alt Moise, care e Papa, înălțând în întunerecul și nesiguranța vremilor șarpele, simbol al crucii singură adevărată — crucea lui Hristos, deoarece nu este mântuire în afară de ea.

Ne dăm noi seama oare că ce reprezintă Papalitatea și de ce întunec s'ar acoperi lumea întreagă fără ea? Dece să experimentăm mai întâu întunerecul, orbecând în el, cum au

pățit-o popoare mari: Rusia, Germania, Mexico și altele și numai după o tristă și îndelungată experiență să recurgem la adevărata lumină a noastră?

Cum Sfântul Părinte Pius XI e un Papă extraordinar, puterile infernale s'au ridicat în multe feluri contra lui: împărăția forței, a violenței se deslănșule, cultul rasei, al sângelui, al naționalismului exagerat, al educației fizice nesocotite sub orice formă ar fi, se stabilește, iar El, blândul Pontif, cu toate că omenesc e dezarmat, cu câtă energie apără adevărurile dumeezești, întrebându-l cuvintele de pace, de iertare, amintind tuturor că suntem pentru cer, iar cerul nu se câștigă cu cultul rasei și al sângelui ci prin darul lui Dumnezeu, prin viața Spiritului în sufletele nemuritoare.

Cu toate că, în aparență, răul triumfă, armele spirituale ale Vicarului lui Hristos vor avea ultimul cuvânt, fiind loșitorul Aceluia care a învins lumea și care i-a promis că nici porțile iadului n'o să învingă Biserica, continuatoarea misiunii răscumpărătoare a neamului omenesc.

Să ne aplecăm și noi românii pe pieptul Vicarului lui Hristos, ascultând bătăile inimii sale, iar pentru toate câte a făcut pentru noi, să înălțăm o rugă plină de recunoștință către Tatăl ceresc, cerșind pentru Pius XI, ani mulți, pentru mângăierea și mântuirea familiei catolice și a familiei omenesci. În aceste vremuri de mânia nu e oare singura împăcare, singurul care amintește lumii întregi, că împărăția lui Hristos numai atuncia e perfectă când de fapt domnește pacea lui Hristos? — La mulți Stăpâne Sfinte!

Dr. Petru Suciu

Sfințiri de biserică. În jumătatea a doua a lunii Iunie din anul acesta, I. P. S. pâr. *Mitropolit Alexandru* a sfințit nu mai puțin de trei biserici.

1. Cea dintâu în serie a fost biserica din *Boziaș*, unde păstorește pâr. *Livlu Costea*. Insoțit dela centru de părinții canonici Nicolae

Popp și Augustin Folea, prof. Dr. Sept. Todoran, preotul N. Florea și clericii Mitruțiu și Surdu, Inaltul Ierarh a fost primit cu flori și cuvântări de preoți și popor credincios la Jidveiu, Cetatea de Baltă, Adămuș și Diciosănmărtin. La Boziaș e așteptat cu poartă triumfală, banderiu de călăreți și mulțime mare de popor. În cadrele sfintei liturghii de Duminică, a tuturor sfinților, când s'a săvârșit târnosirea propriu zisă a mândrului lăcaș dumnezeesc, Marele Păstor a rostit o cuvântare înălțătoare și a cuminecat peste 200 persoane. La sfânta slujbă erau de față, între atâția alții, și d. Iotta, prefect; Emil Dan, primpretor; Dr. E. Folea, avocat; Dumitru Todoran, fost senator; Dr. O. Cismaștu, notar public, ș. a.

2. De praznicul Nașterii Sf. Ioan Botezătorul a avut loc sfințirea bisericii din *Solovăstru*, unde I. P. S. pâr. mitropolit (însoțit din Blaj de părinții canonici A. Tatar și I. Moldovanu; prof. Dr. Todoran; pr. Aug. Hulea și clericul Gh. Sălăgeanu) ajunge cu trăsura, venind dela Reghinul pâr. Arion M. Popa, care, dimpreună cu prefectul col. Dumitriu, primarul Popescu și o mulțime de popor, l-au primit sărbătorește. În Solovăstru intră încadrat de banderiu impozant de călăreți, după cuvântul de bun sosit al pretorului C. Pop (la Boziaș făcuse acelaș lucru pretorul E. Dan). În ușa bisericii ce s'a sfințit e binevențat de octogenarul paroh al comunei, pâr. Muntenescu, după care urmează slujba de seara. (Joi, 23 Iunie c.) în sobor de proși. A doua zi, în fața unei mulțimi imense din localitate și din satele învecinate, se face sfințirea bisericii. Cuvântul arhieresc a trebuit fluat afară, în liber, după ce casa Domnului nu mai încăpea pe cei prezenți.

3. Tot așa a trebuit să se facă Duminică următoare (26 Iunie c.) la *Lăscud*, unde așșderea s'a săvârșit sfințirea sfântului lăcaș. Primirea a fost din cale afară călduroasă și aici: călăreți, poartă de triumf, covoare, popor mult, cuvânt de bun sosit (notarul Frățiciu), după ce multă lume ieșise întru întâmpinare I. P. S. Sale deja la Sânpaul, unde cuvintează pretorul

politica sa de realități intransigente, ponderatoare, lipsită cu totul de aventură. Orice guvern al Reichului știa că are de-a face în Reichstag cu blocul intratabil și cu neputință de desfăcut al Centrului și nu se lansa în aventuri, trebuia să facă vrând nevrând adevărata politică. Dacă însuși Cancelariul de fier, prototipul rece al Junkerprusianismului, tremura în fața scundăcului Windhorst, dacă pe cel mai bun Cancelariu al Reichului de după război l-a dat centrul catolic, oricine poate să-și dea seama de exactitatea afirmației acestela. Că a fost apoi, o mare putere temelnic organizată, se vede din faptul că greul războiului ea l-a dus. Dacă pe vremea lui Carol V n'ar fi dat omenirii pe Luther, și chiar dacă l-a dat, dacă nu l ar fi luat în brațe pe acest Luther și încă prin aceia cari aveau răspunderea și dacă după Sedan Germania ar fi fost catolică, etnic și obștește catolică, iar fi ajuns să stăpâniască lumea. — Poate așa a fost orânduiala dumnezească.

După război s'a căutat autorul războiului. Insuși Kaiserul Wilhelm II și-a aplicat sancțiuni. Eu nu acuz Germania și merg mai departe. Aliații, siguri pe sprijinul Italiei, de când cu scoaterea din viața politică a celui mai mare ministru de politică externă al Republicii III, Theophil Delcassé, a întins Germaniei o cursă, s'o aserviască, să-i impună dictatul dela Versailles, după cum înșiși Nemții se rostesc. Dar dacă n'au deslănșuit războiul, și eu sincer spun, nu-l cred pe Împăratul de pale, cum s'a dovedit când a cedat nelămuritului Hinderburg și afe-melatulul Ludendorff deplinele sale puteri, prelungind inutil războiul, n'au știut să facă poli-

tică. Și a face ceea ce nu ști să faci se chiamă „Puscherei“ pe nemțește, adică lucru de cărpaci. Vorba psalmistului: Înainte de a fi fost smerit, eu am greșit. Au pierdut războiul, li-s'au luat coloniile, au avut dictatul dela Versailles fiindcă n'au știut face ce se cădea.

N'au știut să facă politică când au scos din viața lor politică pe Brüning care prin priceperea lui a anulat dictatul dela Versailles.

N'au știut să facă politică după război, când se puteau apropia de Franța și nu s'au apropiat căci politica nu se face la graniță nici pe granițe. Vina pe jumătate și a Franței în care a avut prea multă trecere politica de desbinare a francmasoneriei.

N'au știut să facă politică când construindu-se în stat totalitar au declarat război catolicismului, singurul element de civilizație în Germania, lăsându-se conduși de teoriile energumenului Rosenberg, de necredința din Mein Kampf, de teroarea zăpăcelilor protestatismului. Numai neamurile cari se zidesc laudă pe Domnul după vorba psalmistului.

Nu știu să facă, nu se pricep, sunt puscheri în politică când lansează în lume mitul rassist. Dolfuss, și fiindcă veni vorba de dânsul să nu uit a adăuga că fiind asasinat abominabil s'a dovedit că Nemții lui Hitler sau Hitler al Nemților nu știu să facă politică, e drept, a introdus cu tunul politica lui Quadragesimo anno la Primăria din Viena. Sub guvernul său și al urmașului său Schussnig, Evreii trăiau destul de bine la Viena. Sub guvernarea hitleristă nu numai Evreii se sinucid ci și Germanii pur sang.

În sfârșit, Nemții, adică Prusia și Pru-

sianismul, nu știu să facă politică, când cuceresc, așa cum cuceresc, asasinează Austria, Viena, Parisul Europei centrale, orașul fantomă și giuvaer, destinat poate pentru locul ce-l ocupă lângă cel mai mare fluviu al Europei, într'o fermecătoare panoramă alpeastă, să fie capitala unei Europe viitoare. Viena cu cele 2 civilizații ale sale, (numai Roma are trei), nu e de nasul Prusianismului, care n'are nici măcar una, o singură civilizație. Tare mi-e teamă că, vorba sf. Scripturi, cel mai mare va sluji celui mai mic, adică prusianismul, necredința și protestantismul, catolicismului, dacă vor să aibă Viena; dacă nu o vor pierde, curând, curând.

Deocamdată, deși nu e după el, Führer-ul nici nu vrea să audă de o înțelegere, cu atât mai mult o conlucrare, de o servire a catolicismului, deși acest catolicism, potrivit dogmei, l-a făcut formal și în chipul celui mai demn devotament act de recunoaștere al stăpânirii sale: Nu vrea să aibă afaceri cu Biserica catolică, a declarat Dsa.

Prin urmare, tot hitleristul cu toate național-socialismele sale e o afacere. Chiar lupta așa zisă de exterminare a bolșevismului, dacă n'are temelul religios, e o afacere burgheză, ar zice bolșevicii. O afacere rea cuprinderea Vienei. Les affaires sont des affaires.

Iată ce nu înțeleg Germanii, adică necredincioșii dintre dânsii și protestanții ca și ortodocșii, că Împărăția lumii, după care umblă câteși trele aceste cărduri de necăpătuți, nu e o afacere. Împărăția lumii? Cu atât mai mult Împărăția lui Dumnezeu: Regnum Domini leus! Sfântul Pavel spune în epistola sa către

Petri. În cadrele sf. liturghii de Duminecă (26 Iunie c.) s'au cuminecat 20 de copiii îmbrăcate ca niște îngerași și pregătite anume spre această mare zi a vieții lor de buna lor învățătoare, și de părintele locului, D. Moldovan.

La banchetul ce s'a ținut și aici, ca la Boziaș și Solovăstru, s'au rostit mai multe cuvântări (păr. Mitropolit, subpref. Migia, ș. a). Impresia cu care s'au depărtat cei ce au luat parte la aceste praznice sufletești e una și aceeași: avem popor bun și preoți conștiențioși. — Cinste lor! (N. Drumetu).

Precizări mult grăitoare. Acum de curând, din prilejul comemorării alor nouă veacuri dela moartea sf. Ștefan al Ungariei, președintele serviciului statisticii maghiare, d. dr. Konkoly Thege Gyula a scos o carte: *Hungaria*, unde sunt date lămuritoare privitor la politica de desnaționalizare urmată de stăpânirea maghiară în trecut și în prezent.

Autorul, între altele, după cum a reținut la Balamare, într-o recentă conferință, publicistul ungar ardelean *Ferenczi György*, dir. revistei „Kimondom”, documentează că Ungurii au câștigat prin asimilație dela 1720 până la 1850: 500.000; dela 1910 un milion și jumătate suflete, ceea ce înseamnă că au fost două milioane suflete desnaționalizate în Ungaria. În legătură cu această problemă, d. Jászó Oszkar, renumit sociolog ungar, într'un articol apărut în 1900, în revista „Huszadik század” vol. 18 pag. 579—592, Budapesta, spune între altele: „Legea pentru egală îndreptățire a naționalităților din 1868 în Ungaria a urmat o politică forte de asimilare a naționalităților și maghiarizarea a devenit felul declarat pe față a puterii de legiferare”.

În anul 1933 a apărut ordinul ministerului de Interne nr. 40200 — B. M., ordonând maghiarizarea numelor streine. S'au format pentru aceasta societăți. D. dr. Lengyel Zoltan prin date statistice arată că în statul maghiar de

sf. Timotel că numai „oamenii stricați la minte și cari uneltesc împotriva adevărului socotesc că evlavie este o afacere” (I. 6. 5). Iar împărăția lumii, către care au fost îndreptați Germanii după vremea lui Wilhelm II cu Weltpolitik-a sa, o va avea numai acela ce se va pune în slujba lui Dumnezeu, în slujba creștinismului, și precis vorbind, în slujba catolicismului. — Precum ca să se știe!

Pe patul de moarte Alexandru Macedon lăsa împărăția Sa: „Celui mai vrednic”. Și nu s'a găsit nici unul din urmașii săi să-o moștenească și să o continue: Nu-i miruise Dumnezeu. Degeaba jubilează Nemții, protestanții și Sâghilele toate, stăpânirea Prusianismului la Viena nu va dura, dacă nu va sluji lui Dumnezeu sub forma catolicismului. Viena e destinată altor scopuri, pe cari numai Dumnezeu le știe și noi abia, abia le presupunem. O capitală a unei alte Europe, o Europă a mîlei și a danilor lui Dumnezeu, pe cari Hitler și compania nu le vede, nu le prețuește, nu le folosește.

Di Hitler și Di Rosenberg poate nu știu că: Abia presupunem cele pământești, cum o să pătrundem cele cerești, cum se exprimă înțelepciunea lui Solomon. Sau cum spune Mântuitorul: Despre cele ce le știm vorbim și marturisim cele ce am văzut; pentru că dacă vorbindu-vă de lucrurile pământești nu credeți, cum o să ctedeți dacă ne vom apuca (ne vom lua în cap) să vă vorbim de lucrurile cerești...

El umblă după afaceri și tu-i vorbești de Dumnezeu. — Las că știe Dumnezeu ce face! Protopresbiterul ortodox

după Trianon se mai află încă 4500 000 suflete cu nume streine, adică de origine nemaghiară. Asta înseamnă că jumătatea populația din Ungaria de azi nu are nume unguresc.

Frantz Schepenhelm, publicist german, în revista „Nation und Stadt” numărul din Decembrie 1937, stabilește că pe teritoriul actual al Ungariei în anul 1910 au fost 554.624 germani, în 1920 au fost 551.526, în 1930 au fost 478.630. În 1930, după socoteala d-lui Schepenhelm, numărul germanilor trebuia să fie — în mod normal — cel puțin 920.000 germani, dar au fost desnaționalizate 340.000 suflete.

Gratul cifrelor e mai elocvent ca orice paradă stilistică.

Știri mărunte

Misiuni populare. În zilele de 24—26 Iunie c., păr. *Gheorghe Simu* din Dumbrăveni a ținut sfinte misiuni populare în *Rediu* (distr. Turda). S'au înregistrat 568 apropieri de SS. Taine. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor frații în Domnul: Aurel Gligor-Aiton, Liciniu Lucaciu-Cornești și George Gurgiu-Mărtinești. — Tot atunci s'a făcut la Rediu, în cadre sârăbătorești, sfințirea monumentului eroilor.

Crește spiritul de jertfă. Utimul cercular arhidiecezan prezintă, cu date precise și migălos ordonate, după protopopiate și parohii, *rezultatul colectelor din 1937*. Se trag, totodată, și concluziile care se desprind din cifre. Înainte de toate, o constatare îmbucurătoare: progres cu adevărat remarcabil. În 1935 suma totală a colectelor din arhidieceză abia a ajuns la 146.733 lei, 0,32 de suflet; în 1937 suma se urcă la 518.710 lei, realizându-se astfel mai mult decât 1 leu de suflet. De sigur, variațiile în privința dărniciilor diferitelor parohii sunt mari. Alături de zelul celor din Ocland cu 32 lei de suflet, Blaj 20, Baraolt 12,40 Mărtiniș 11, Zlatna 7,79, Galați 6,87, stau un șir întreg de parohii vechi și nu tocmai sărace care coboară simțitor sub 1 leu de suflet! Dacă ne impresionează în bine râvna noilor parohii din ținuturile secuzate și din Vechiul Regat care, precum se vede, merg în frunte, ne întristează prea scăzuta însuflețire a altora. Cercularul, chibzuind toate elementele, ajunge la concluzia că, în această privință — ca și în ce privește nivelul vieții religioase în general, adăugăm noi — zelul preotului este factorul hotărâtor. — Cifrele grăiesc. Și, de multeori, fără drept de apel, ori de explicații!

Serbări agriste în Moclar. Harnicul „cerc agrist din Holod și împrejurime”, de sub conducerea zeloasă a dlui *Al. Văcărescu*, și-a ținut adunarea generală Dumineca trecută, în frunțașă comună Moclar (Bihor). A fost o foarte frumoasă serbare cultural-religioasă, la care a participat popor mult nu numai din localitate, ci din toate comunele vecine. Și, seara, toți s'au depărtat cu un sentiment de bucurie și înălțare sufletească. Au auzit și au văzut atâtea lucruri frumoase, de cari își vor aduce aminte lungă vreme cu drag și cu folos. Nu vor uita îndemnurile Președintelui despre „novene”; lămuririle dlui inv. *Teodor Bondar* despre felul cum trebuie ascultată o conferință; nici povețele dlui inv. *Teodor Pantea* (Vintiri) privitoare la primejdia „alcoolismului”. Și cum vor uita frumosul program artistic, executat printre conferințe, sub priceputa conducere a dlui inv. *Vasiliu Făște* și dq. inv. *Florica Butea*. — Impresie mare au făcut asupra mulțimii însuflețite cuvinte ale dlui primpretor *Trătan Sfârlea*, care a îndemnat la ținerea și practicarea credinței în Dumnezeu și a lăudat pe cei din Moclar,

unde nu este nici un sectar. Mulțumita ascultătorilor pentru frumoasele învățături a tălmăcit-o preotul local, *Eugen Pantea*. Serbările s'au încheiat cu o cucernică slujbă sfântă, în biserică. Aici a rostit o înflăcărată predică Păr. *Al. Ciurdariu* din Vintiri și, apoi, s'a dat tuturor binecuvântarea euharistică. (av.)

Locale. Măine, Dumineca a treia după Rusalii, va predica în catedrală păr. *Dumitru Neda*, profesor de teologie; iar Dumineca ce-urmează va predica păr. *Dr. Ioan Sucu*, rectorul internatului Vancean de băeți.

Noul episcop unitarian. Noul conducător al bisericii unitariene din țara noastră, d. *Dr. Bela Varga*, a depus jurământul de credință în fața M. S. Regelui, Vineri în 24 Iunie c. În cuvintele omagiale ce a rostit cu acest prilej, a asigurat pe M. S. de perfecta loialitate a credincioșilor săi față de tron și țară, și a cerut ocrotirea Regelui pentru toate cererile și drepturile lor legale. — Răspunzând, M. S. a ținut să sublinieze că poartă grijă părintească de toți cei cari „locuiesc pe acest pământ românesc”, și anume, în măsura în care ei sunt mai legați de acest pământ românesc și mai aproape de sufletul românesc. Prin învățătura lui Hristos se va putea face — a adăugat Saveranul — „înfrățirea sufletească între neamurile care locuiesc pe acest pământ românesc”.

Biserica nu se lasă în genunchiată. După cum scriu gazetele, episcopul catolic al Berlinului, Msgr. Conrad von Preysing, răspunzând printr'o scrisoare cerculară ordinului hitlerist în sensul căruia soldații din armata germană sunt opriți să participe la ceva procesiune religioasă, scrie: „Crucea este semnul vieții și fericirii noastre viitoare. Crucea dreaptă, fără nici un fel de încălțătură, a fost și rămâne simbolul tineretului catolic german. Nu uităm nici odată că nu vom putea exista decât în semnul crucii, după cum de mii de ani încoace crucea a fost aceea care a condus tineretul german prin mijlocul primejdiilor”. — Biserica evanghelică din Prusia e solidară și ea cu cea catolică întru a rezista hitlerismului păgân. La un congres recent al acestei biserici nu mai puțin de 1500 pastori au refuzat să presteze jurământul ce li-se cerea față de Hitler ca „Führer al imperiului național-socialist.”

Episcop sfințind de preot pe — tăl său. Faptul s'a petrecut de curând în Alsacia. Episcopul din chestie e Msgr. Ortello din Strasbourg. Acesta se trage dintr'o familie cu 11 vârstare. Înainte cu cinci ani tatăl său a rămas văduv. Ca atare, la vârsta de 60 de ani, a început să studieze teologia. Terminându-și studiile teologice, n'a întârziat să facă și pasul mare de care se pregătia: s'a hirotonit. Și încă prin punerea mâinilor propriului său fiu. — Acum activează ca preot militar pe Linia Maginot.

† Octavian Lupeanu, distinsul preot-profesor din Ocna-Mureșului, frate al mult regretatului nostru tovarăș Alexandru Lupeanu — a lucetat din viață Sâmbătă în 25 Iunie 1938, în vârstă de 49 ani. — Fie-i partea cu dreptul!

Intrunire colegială. Absolventele școlii normale de învățătoare din Blaj, seria 1928, sunt rugate a-și anunța adresele Dnei Maria Crețu inv. Blaj, Simion Bărnuțiu 35, pentru a li-se comunica unele informații în legătură cu intrunirea colegială de 10 ani, dela absolvirea școlii care va avea loc la 15 Aug. crt. (St. Marie).

Mulțumită

Mulțumim, pe această cale, tuturor prietenilor și cunoscuților, cari ne-am exprimat condoleanțe și cuvinte de mângăiere, cu ocazia tristului eveniment a pierderii scumpului nostru soț și tată — paroh Ioan Șuteu, fost dom. în Berchleş.

Familia Șuteu